

CENTRE DE DOCUMENTACIÓ DE L'ISTANBUL MODERN

JOSEP ALCOVER LLUBIÀ

EL LLOC

El projecte desenvolupat és un Centre de Documentació (CeDoc) per a l'Istanbul Modern (Museu d'art contemporani d'Istanbul). L'edifici se situa al costat del museu que està a la Zona de Tophane tot formant part d'un complex portuari construït el 1958 i envoltat d'edificis singulars amb importància històrica (mesquites, monuments...).

HIPÒTESI DE PARTIDA

El projecte parteix de la idea que l'Istanbul Modern i tots els edificis que l'envolten formaran un complex cultural en un futur proper seguint la tendència iniciada pel mateix museu inaugurat el 2004 ocupant un dels blocs portuaris existents. Per això el Centre de Documentació no ha de servir únicament al museu sinó que ha de contribuir a donar unitat i ordre a tot el conjunt.

LES 3 IDEES PRINCIPALS

- 1) Tipològicament el CeDoc vol ser un bloc més del conjunt portuari tot heretant-ne les característiques principals (sobretot estructura racional vista).
- 2) Es col.loca de tal manera que ajudi a ordenar el futur complex cultural i crear espai públic.
- 3) L'edifici s'organitza a partir de l'estructura i la jerarquització dels espais interiors.

TIPOLOGIA

En el lloc existeixen 3 tipus de teixits: cases, edificis singulars (monuments) i blocs portuaris. Tenint en compte que la intenció és crear un complex cultural unitari, queda clar que el CeDoc hauria de pertànyer a aquest últim grup i no introduir una nova tipologia. Les característiques principals dels blocs, que adoptarà també el CeDoc són: simplicitat volumètrica, ortogonalitat i estructura racional vista.

IMPLANTACIÓ

Les idees principals pel que fa a la implantació són:

- 1) Creació d'un recinte ben delimitat i controlat (on es podrien arribar a fer exposicions a l'aire lliure, controlar-ne l'accés...)
- 2) Creació d'una plaça d'accés ben delimitada pels seus quatre costats (gran aportació a la densa ciutat d'Istanbul que no disposa d'aquest tipus d'espais).
- 3) Reforç de l'eix del carrer que recull la gent provinent de la plaça Taksim i el carrer Istakal. Els mecanismes utilitzats són: la col·locació d'un edifici de comerços, la concentració dels accessos en aquest eix (cotxe, tramvia i vaixell) i presència d'una franja de paviment que entra dins del mar en forma de moll.
- 4) Definició de l'accés al complex a través d'un buit en planta baixa del CeDoc (també porxo d'entrada al mateix edifici).
- 5) Reconeixement d'una franja central dins del complex delimitada pels blocs existents (espai dinàmic de circulació).
- 6) Reconeixement de dues franges a banda i banda de l'anterior (espais estàtics, d'entrades als edificis i d'exposició).
- 7) Tractament dels límits amb mar i ciutat de forma diferent. La vegetació s'utilitza com a barrera visual i acústica amb la ciutat. Les làmines d'aigua delimiten el conjunt per la banda del mar, reconeixent el futur passeig marítim per la vora del Bòsfor.
- 8) Associació de cada un dels espais creats a un dels edificis del complex (la plaça serà l'espai propi de l'Istanbul Modern, que és l'edifici més important del conjunt).

RELACIÓ DEL CEDOC AMB L'INSTANBUL MODERN

La relació del CeDoc amb el museu existent respon als següents punts:

- 1) Proximitat però sense contacte aparentment. L'Istanbul Modern forma part d'un conjunt de 4 blocs portuaris amb una forta unitat que no s'hauria de veure alterada amb cap cos enganxat a un d'ells.
- 2) Els dos edificis queden units per un pas soterrat i comparteixen el magatzem (amb accés per vehicles) situat al soterrani del CeDoc.
- 3) Els accessos per a visitants de tots dos edificis se situen en planta baixa. Les entrades estan enfrontades però desplaçades.

IMATGE EXTERIOR DE L'EDIFICI EN RELACIÓ A L'ENTORN

La imatge de l'edifici és la seva estructura. El CeDoc no competeix visualment amb els edificis singulars de l'entorn sinó que forma un conjunt unitari amb els blocs portuaris.

ORGANITZACIÓ GENERAL DE L'EDIFICI

L'edifici es construeix a partir del mòdul estructural de 5X5X5m formant un prisma. L'ordenació i jerarquització dels espais funciona de la següent manera:

- 1) En planta: espais principals a la nau central (llum de 10m) i espais secundaris a les dues naus laterals (llum de 5m).
- 2) En secció: Les dues plantes centrals són les públiques i la planta superior i soterrani són les privades. (planta i secció funcionen de manera equivalent).
- 3) Com a resultat de la unió de planta i secció obtenim el següent esquema en 3D: un nucli d'espais públics / principals i una corona perimetral d'espais privats / secundaris
- 4) Aquest perímetre es va perforant tant horitzontal com verticalment fent arribar llum, vistes i ventilació a la part central. Les perforacions verticals són lluernaris i les perforacions horitzontals són patis anglesos i balcons interiors.

FAÇANA I PERFORACIONS

Les úniques obertures fetes en façana no es fan directament a l'exterior sinó als forats mencionats en el punt anterior. Per tant, l'edifici consta d'una façana totalment opaca amb un seguit de forats cúbics les 3 cares dels quals són de vidre i practicables. Conceptualment és un prisma opac amb cubs de vidre inserits en el seu perímetre. La idea del forat és aconseguir protegir les obertures de la radiació solar a l'estiu i permetre l'entrada del sol més baix a l'hivern.

MATERIALS

En tot l'edifici s'utilitzen essencialment 2 materials:

- 1) El formigó: per a l'estructura, formant l'esquelet de l'edifici. És el mateix material que utilitzen la resta de blocs portuaris.
- 2) L'alumini: serveix per resoldre les diferents situacions de façana inserides dins de l'esquelet estructural. Aquestes diferents situacions són (cada una ocupant un quadrat de la façana):
 - a) Parts opaques: es resolen amb una solució de façana ventilada amb full exterior de deployé d'alumini.
 - b) Parts que han de permetre la ventilació d'instal·lacions: es resolen amb una variant de la solució anterior però sense full interior.
 - c) Els forats: totes tres cares es resolen amb variants d'un mateix sistema de mur cortina i tenen protecció solar en forma de panells corredissos de deployé d'alumini quan és necessari.